

31.3.2008

MAA- JA METSÄTALOUS-
MINISTERIÖ

09.04.2008

HARE MMM 001:00/2007

Maa- ja metsätalousministeriö

PL 30

FI-00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö 21.2.2008 MMM001:00/2007

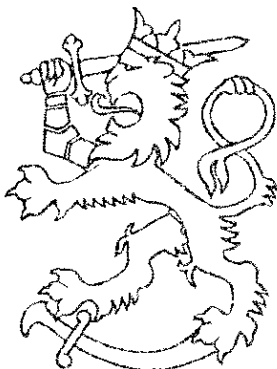
Lausunto Inspire-työryhmän loppuraportista

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa Inspire-työryhmän loppuraportista, jossa käsitellään Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin perustamisesta annetun direktiivin 2007/2/EY (Inspire-direktiivin) vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön ja esitetään ehdotus toimenpiteistä, joilla direktiivi pannaan täytäntöön.

Valtiovarainministeriö kiittää työryhmää hyvästä työstä sisällöltään vaativan direktiivin jäsentelyssä, perusteellisesta erilaisten vaihtoehtojen pohdinnasta ja selkeistä toimenpide-ehdotuksista.

Paikkatiedot ovat merkittävä osa tietoyhteiskunnan tietoinfrastruktuuria. Paikkatietoinfrastruktuurin kehittämisen tulee tapahtua olennaisilta osiltaan muun tietoinfrastruktuurin kehittämisen yhteydessä.

Valtiovarainministeriö pääosin puoltaa loppuraportissa esitettyjä toimenpiteitä, sillä Inspire-direktiivin minimivaatimuksia laajemmat toimenpiteet vievät kehitystä hyvään suuntaan ja auttavat osaltaan nostamaan Suomen asemaa sähköisen asioinnin kilpailukyvyssä. On Suomen kansallisen edun mukaista ryhtyä pikaisesti toimenpiteiden toteuttamiseen, vaikka työ on kokonaisuutena mittava ja teknisesti vaativa.

Tiedon hallinnan rakenteisiin on kiinnitettävä huomiota ja erityisesti perustietovarantoihin liittyvien palvelujen osalta on kriittisestikin kyettävä arvioimaan nykyisten ratkaisujen tarkoituksenmukaisuutta. Ei ole enää syytä luoda jonkin yksittäisen tietotyypin tai tietojoukon hallinnoimiseen uutta toimintaa.

Valtiovarainministeriössä täsmennetään sähköisen asioinnin strategiaa ja suunnitellaan *Perustietopolitiikan kehittäminen* -hanketta, jossa paneudutaan tietopolitiikkaan, tietosuoritteiden hinnoitteluun, toimintamalliin, toimijoiden rooleihin ja vastuisiin sekä lainsäädännöllisiin vaikutuksiin. Työn lähtökohdaksi otettaisiin Inspire-direktiivin keskeisten periaatteiden soveltaminen kaikkeen julkiseen tietoon, ei pelkästään paikkatietoon. Lisäksi työssä otettaisiin huomioon PSI-direktiivin (2003/98/EY) ja palveludirektiivin (2006/123/EY) vaikutukset ja velvoitteet. Lähtökohdaksi voitaisiin tiivistää:

- Tietoyhteiskunnan tietoinfrastruktuuri pitää hallita ja rahoittaa keskitetysti
- Tieto viranomaisen käyttöön vastikkeetta

Hankkeen määräaika olisi keskeisten politiikka- ja hinnoittelutoimenpideehdotusten osalta kesäkuun loppu. Mikäli hanke käynnistetään, sen tulokset tulisi ottaa huomioon Inspire-lainsäädännön valmistelussa.

Loppuraportissa on toimenpide-ehdotukset esitetty jaoteltuna Inspire-direktiivin minimivaatimuksiin, kansallista paikkatietostrategiaa tukeviin lisätoimenpiteisiin ja konserniohjauksessa huomiota vaativiin toimenpiteisiin. Tällä jaottelulla on esitetty toimenpiteet seuraavilta osa-alueilta

1. aineistot, metatiedot ja tietopalvelut
2. palveluiden kehittäminen ja ylläpito
3. kansalliset yhteiskäyttötoimenpiteet
4. hallinto
5. lainsäädäntö
6. rahoitus

Seuraavassa käytetään pääosin tätä samaa jaottelua. Lausunnossa esitetään kommentteja ja havaintoja vain niiltä osin kuin toimenpiteitä tulisi suunnata toisin kuin loppuraportissa esitetään.

1. Aineistot, metatiedot ja tietopalvelut

Raportissa on ehdotettu otettavaksi käyttöön yhteensopiva kansallinen aineistoluokittelu, jonka avulla tietyiltä kansallisesti keskeisiltä aineistoilta voidaan edellyttää direktiiviä nopeampia ja/tai laajempia harmonisointitoimenpiteitä. Mikäli luokittelu päätetään ottaa käyttöön, se tulee toteuttaa tiiviissä yhteistyössä valtiovarainministeriön Yhteentoimivuuden kehittämisohjelman kanssa ja se tulee sisällyttää yhtenä luokitteluna toteutettavaan Yhteentoimivuusportaaliin.

Raportissa on ehdotettu, että vastuuministeriö käynnistää yhteistyössä valtion IT-johdon ja muiden keskeisten tahojen kanssa hankkeen, jossa valmis-

tellaan vaiheittaista siirtymistä yhteistä tietoarkkitehtuuria hyödyntävään toimintamalliin. Valtiovarainministeriö pitää hanketta erittäin kannatettavana. Hanke tulee sovittaa muuhun kokonaisarkkitehtuurin kehittämiseen ja rajata yhteistyössä valtion IT-johdon kanssa. Valtiovarainministeriö näkee tämän hankkeen muodostavan hyvän lähtökohdan yhdelle kohdearkkitehtuurille.

2. Palveluiden kehittäminen ja ylläpito

Valtiovarainministeriössä on käynnissä valtion IT-palvelukeskuksen suunnittelu. Tavoitteena on käynnistää palvelukeskuksen toiminta vuoden 2009 alusta. Maanmittauslaitoksella on erittäin hyvää ja pitkän ajan kuluessa kehittynyttä osaamista paikkatietojen yhtenäistämässä ja paikkatietopalvelujen kehittämisessä. Valtiovarainministeriö ei kuitenkaan näe tarkoituksenmukaiseksi kahden erillisen palvelu-/osaamiskeskittymän organisoimista samanaikaisesti.

Maanmittauslaitoksella on parhaat edellytykset paikkatietopalveluihin liittyvien sisällöllisten asioiden hoitamiseen (tuki kansallisille viranomaisille kohteiden määrittelyyn, aineistojen mallintamiseen, metatietoon, rajapintapalveluiden järjestämiseen). Sen sijaan paikkatietojen yhteiskäyttöä tukevien yleisten verkkopalvelujen operatiivinen ylläpito, käytön seuranta ja teknisesti kestävä palveluympäristön hallinta voidaan parhaiten järjestää IT-palvelukeskuksessa.

Maanmittauslaitoksen ja valtion IT-palvelukeskuksen välinen työnjako ja tiivis yhteistyö tulee suunnitella välittömästi ennen lakivalmistelun jatkamista. Suunnittelun yhteydessä tulee kartoittaa myös erilaisten organisaatioiden järjestelyjen hyödyt.

Kansallisen paikkatietoportaalin kehittäminen ja ylläpito tulee myös toteuttaa yhdessä valtion IT-palvelukeskuksen kanssa. Valtiovarainministeriö pitää erittäin hyvänä, että raportissa on jo luonnosteltu portaalia suomi.fi-portaalin osaksi.

3. Kansalliset yhteiskäyttötoimenpiteet

Työryhmän ehdotukset tietojen yhteiskäytön kehittämiselle ovat valtiovarainministeriön näkemyksen mukaisia. Perustietopolitiikkaa ja hinnoittelupolitiikkaa kehitetään valtiovarainministeriön Yhteentoimivuuden kehittämisohjelmassa. Ohjelmassa toteutetaan myös Yhteentoimivuusportaali, jota käytetään teknisenä välineenä tietosuoritteiden sopimus- ja lupakäytäntöjen yhtenäistämiseen.

4. Hallinto, lainsäädäntö ja rahoitus

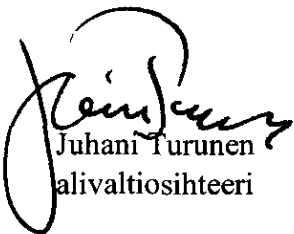
Valtiovarainministeriö selvittää tämän vuoden aikana valtion ja yleisesti julkishallinnon IT-ohjauksen rakenteita pyrkimyksenä selventää ja harmonisoida ohjausta sekä poistaa mahdollisia päällekkäisyyksiä. Jos esitettyjen neuvottelukunnan ja asiantuntijaryhmän perustaminen on ehdottoman välttämätöntä ennen tämän työn valmistumista, ne tulisi perustaa vain lyhyeksi ajaksi, esimerkiksi kesäkuun 2009 loppuun saakka. Näiden ehdotettujen ryhmien perustaminen tehtävineen ja vastuineen käsitellään IT-ohjauksen rakenteiden selvittämisen yhteydessä.

Lainsäädännön valmistelussa tulee ottaa huomioon tässä esitetyt näkemykset.

Infrastruktuurin kehittämisen aiheuttamat lisärahoitustarpeet tulee työryhmän ehdotuksen mukaan kattaa pääosin julkista talousarviorahoitusta uudelleen kohdentamalla ja lisäämällä. Valtiovarainministeriö on lähtökohtaisesti samaa mieltä mutta muistuttaa, että yksittäiset rahoituspäätökset käsitellään toiminnan ja talouden suunnittelun ja budjetoinnin yhteydessä.

Tietotekniikan käytön lisääminen lisää lähes väistämättä tietotekniikkakustannuksia. Kustannussäästöjä saadaan toiminnan eri alueilla muun muassa nopeampana toimintana ja parantuneena laatuna. Hyödyt jakautuvat kuitenkin niin monien toimijoiden kesken, että niitä arviointi on varsin haastavaa. Raportissa esitetty hyöty-kustannussuhde 5:1 ei ota huomioon palveluprosessien laadun parantumisesta aiheutuvia välillisiä hyötyjä. On erittäin perusteltua rakentaa infrastruktuuria keskittämällä rahoitusta ja hallintaa. Rahoitusmalleihin liittyviä kysymyksiä käsitellään suunnitteilla olevassa *Perustietopolitiikan kehittäminen* -hankkeessa.

Valtiovarainministeriö
Hallinnon kehittämisosasto

Juhani Turunen
alivaltiosihteeri

Silja Hiironniemi
ylijohtaja